

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

382.22

Hely

Idő " 1912 "

Személy

Helyszám

Szerző

Cím Szénnyomor a fővárosban.

Forrás: Pesti Napló

Bp.

1912 XII/13

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Szénnyomor a fővárosban.

— Hatósági szénraktárakat kell felállítani. —

Levélben, telefonon, seregszámra érkezik hozzánk a sok panasz, hogy nem lehet szénét kapni Budapesten. Néhány nappal ezelőtt a „Pesti Napló” irt először a szénhiány veszedelméről, amelynek nyomorúságát minden háztartásban érzik. Azóta ugy keresnek fel bennünket keserves panaszokkal a fővárosi közönség minden rétegéből, mintha a mi szavunk egyszerűen meg tudná szüntetni a szénhiányt, amely most a szénkereskedők jóvoltából Budapest népének a nyakába szakadt. Hihetetlen állapotot teremtett a fővárosban a szénhiány. Csak nagy protekcióval lehet ma a nagykereskedőktől szénét kapni és emellett az alázatos instanciát előszóval kell előterjesztenie a szegény polgárnak, mivel holmi telefonos felhívásra egyáltalán nincs válasz.

A szénkereskedők üzleti helyiségeiben a telefon-kagylót egy hét óta nem tartják helyén, leokasztották. Futó-vevő, alkalmi kundsáft számára egyáltalán nincs szén. A szegény ember megfagyhat, még akkor is, ha a szénre való pénzt ott szorongatja markában és megkínálja vele a szénkereskedőt. Azt mondják a nagyok: nincs szén. Ez pedig nem igaz. A szénraktárak tömődtek, de a nagy publikum számára nem adnak belőle. Azt állítják, hogy kötések vannak, amelyeket be kell tartaniok és a szerződésileg szállítani kötelezett mennyiség felemészti a készletet.

Várni kell tehát a publikumnak, amíg a mai háborus világban más célra visszatartott vasuti kocsik felszabadulnak és Sziléziából nagyobb mennyiségű szén lesz behozható. De hát mi van a magyar szénnel? Az az állítás, mintha ezt nem lehetne a budapesti lakások fűtésére felhasználni, egészen alaptalan kifogás. Hát a vidé-

ken mit csinálnak? Ugy a pécsi szénmedence, mint a Zsibóvögyének a Resica-vidék szene elsősorú szén, mely mindenben vetekedik a porosz szénnel. A Budapesten fogyasztott szénmennyiségnek legfeljebb 40 százaléka porosz, a többi magyar szén. Mi van a híres, sok-sok millióba került kincstári szénbányákkal?

Miért nem mozdul meg a főváros, hogy segítsen a szénhiányon, mint azt öt évvel ezelőtt tette? Akkor összevásárolt a főváros igen nagymennyiségű szénét, hogy a kis szénkereskedők uzsorájától megmentse a kisembereket. Most még rosszabb a helyzet, most még nagyobb szükség volna ilyen intézkedésre, mint 1907-ben volt. De egyetlen hatósági kéz sem mozdul, nyomát sem látni valami iniciálásnak, amelylyel a közönség panaszain segíteni lehetne.

Hatósági szénraktárakat kell sürgősen felállítani. Gondoskodni kell róla, hogy e raktárakat gyorsan meg lehessen tölteni, hogy a nagykereskedők szénzállítmányainak félretételével elsősorban a hatósági raktárakba szánt szénét szállítsák a vasutak. Mert az mégis csak abszurd dolog, hogy mialatt a csúzdák odakünn a pályaudvarok körül téle vannak szépen, addig benn a városban drága pénzért sem kap fűtőanyagot a főváros lakosságának ama túlnyomó nagy része, amelynek nincs protekciója a szénkereskedő urakhoz.

Azokon a helyeken, ahol érzik a szénnyomor mesterségesen történt előidézésének felelősségét, sietnek a szénhiány okának megmagyarázásával, de látni való, hogy az elhangzó nyilatkozatok inkább a közönség félrevezetésére szolgálnak, mint arra,

hogy a főváros fejére zúdított veszedelmet elhárítsák.

— Az idén hat héttel korábban köszöntött be a tél, mint más években szokott, — mondják — és így a szénkereskedők készlete gyorsan elfogyott. A közönség kénytelen beérni a mennyiséggel, amely napról-napra érkezik vasuton a fővárosba.

Hogy ez a kijelentés mennyire távol esik a valóságtól, azt erősen bizonyítani igazán fölösleges. Elvégre is, a szénkereskedők nem napokra, hanem téli hónapokra gondoskodnak kellő szénkészletéről, még pedig nem akkor, amikor már beköszöntött a fagy, hanem, már akkor, amikor még kánikula

van. A kereskedő nem gazdálkodhatik az államvasutak módjára, mert hová jutna, ha decemberben, avagy mondjuk, novemberben szereznék be árúját?

— A főváros szénszükségletének kilencvenöt százalékát porosz bányákból látják el, mert a budapesti erőfőten légvonatos kémények a magyar szén használására alkalmatlanok. A magyar bányák már jóidővel ezelőtt figyelmeztették a fővárost, hogy változtasson az építési szabályokon és gondoskodjék erős légvonatos kéményekről.

Ime, így háritanák a fővárosi hatóságra a szénhiány felelősségét. Vajon a hatóságnak lesz-e méltó válasza erre a vádra? Lehet-e reményleni, hogy a bajok szanálása végett, sürgősen berendezkedik közhatósági szénraktárakkal és magyar szénnel cáfol rá arra az állításra, hogy a pesti kémények hasznavehetetlenek, ha hazai szén állik a kályhákban?

Kapóra kínálkozott a szénkereskedőknek a háboru réme is. A magyar vasutakra, még legbeké-
sebb időben is, könnyű ráolvasni a vággon-
hiányt, ma pedig annál biztosabban hangoztathat-
ják a szénnyomor egyik főokának, mert az egész
országot foglalkoztatja a monarchia háborus felkészü-
lésének kérdése. De végig korbácsolnak a szén kis-
árusain is, akik — úgy mondják, — sietnek kizsák-
mányolni a pillanat helyzetét és alaposan zsarolják
vevőiket. Annyi bizonyos, hogy a legutóbbi napok-
ban hatvan, nyolcvan fillérrel, sőt ko-
ronával is felszították a szén árát, de érthető, ha
a dohos pincék parazitái is harácsolni akarnak akkor,
amikor a bányák tőkés exponensei puha ágyat vet-
nek a szénuzorának. A kiskereskedők érdeke azo-
nos a fogyasztók érdekével, üzleti üzemiük megsem-
misül, ha a csudák és raktárak elé tilalomfát állí-
tanak a nagykereskedők.

A főváros legtöbb szénkiskereskedője nem tudja
ellátni ama törpe háztartásokat, amelyek tizenöt,
husz és huszonöt kilogrammos mennyiséggel fedezik
napj szükségletüket. Ezek a kis kalmárok pedig sem
nagyképűségből, sem a fogyasztók bőrére történő
spekulációból jelentik ki vevőiknek, hogy nincs sze-
nük, hanem azért, mert raktáruk valóban kong az
ürességtől. Nincs pedig szenük azért, mert ama
forrásokat, amelyeknél normális viszonyok között
meríteni szoktak, eltorlaszolták előlük. Látni való
tehát, hogy a kiskereskedőket azon a pórázon rán-
gatják, amelyet a fogyasztó közönség nyakára hur-
koltak. És, ha a szénnyomort árnyék módjára követi
a szénuzsora, ezért a felelőség azokat terheli, akik
Budapest népére a szénhiány rémét rázuditották.

Látni kell a szénért való tülekedést, hogy fogal-
mat lehessen alkotni arról a kétségbeejtő helyzetről,
amelybe a főváros lakosságát belesodorták. A kiske-
reskedők ajtaján már nem is kopogtatnak a fogyasz-
tók, hanem egyenesen a nagykereskedőkhöz fordul-
nak. Szokatlan, még a sokfajtaú uzorának városá-
ban, Budapesten is, az a kép, amelyben ma délután
volt része több utca közönségének. Azokban az
utcákban, amelyekben szénmegrendelő irodák van-
nak, százával tolongtak az emberek,
akik rendőri asszisztencia kíséretében
juthattak be a kereskedők helyiségébe. Az irodákat
valósággal megostromolta a publikum, úgy
hogy a kereskedők rendőri segítséget voltak
kénytelenek igénybe venni.

Ajtajukba rendőrt állítottak, aki visszaszorította
a tülekedő embereket az utcára, ahonnan egyenként
böcsátották be a megrendelőket. Órákig kellett vá-
rakoznik, amíg az irodába bejuthattak, majd kide-
rült, hogy hiába törték magukat szén után, mert
tüzelő helyett, legjobb esetben biztató ígéretet kap-

tak és előjegyzésbe vették meg, rendelésüket. Az ilyen
csalódottan távozott emberek figyelmeztették a kívül
szorongó tömeget, hogy hasztalan fagyoskodnak az
utcán, nincs szén, nem kaphatnak, e kijelentések nem
találtak hitelt. Ugy gondolták, hogy félrevezetés
végett mondják és kitarítottak az irodák előtt mind-
addig, amíg belül nem kerülhettek.

Jó lenne, ha a főváros hatósága megmozdulna és
végignézne ilyen szénért történő tülekedést, avagy,
ha erre a nagy áldozatra nem hajlandó, jelentést
kérne a rendőrségtől arra vonatkozóan, milyen
megdöbbentő ostromban van részük a

rik, mi járásban van a pénzügyei palotájában. Ilyen-
formán bizonyos, hogy Menté és Takáts még a bank
üzleti órájában, akkor, amikor bárki is bejuthat az
épületbe, lopóztak be a kapun és rejtőztek el a pad-
láson. Kihallgatásuk során — bizonyára előre történt

(Idő)

(Köt. v. füz.)